

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL ATSISAKYMO PRADĖTI TYRIMĄ DĖL AKCINĖS BENDROVĖS „SUSKYSTINTOS DUJOS“ VEIKSMŲ CENTRALIZUOTAI TIEKIANT SUSKYSTINTAS NAFTOS DUJAS ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 7 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS

2013 m. birželio 28 d. Nr. 1S-85

Vilnius

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (toliau – Konkurencijos taryba) 2013 m. birželio 28 d. tvarkomajame posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl atsisakymo pradėti tyrimą dėl AKCINĖS BENDROVĖS „SUSKYSTINTOS DUJOS“ (juridinio asmens kodas 110856894) (toliau – AB „Suskystintos dujos“, įmonė) veiksmų centralizuotai tiekiant suskystintas naftos dujas atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (toliau – Konkurencijos įstatymas) 7 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(1) Konkurencijos taryba 2013 m. sausio mėnesį gavo Molėtų rajono ir Vilkaviškio rajono savivaldybių prašymus¹ dėl AB „Suskystintos dujos“ veiksmų padidinus suskystintų naftos dujų², kurios daugiabučių namų gyventojams (toliau – vartotojai arba abonentai) tiekiamos vamzdynais iš rezervuarų³ ar grupinių balionų įrenginių⁴ (toliau – centralizuotai tiekiamos SND arba SND), kainas. Prašymuose buvo prašoma įvertinti, ar įmonė, padidindama centralizuotai tiekiamų SND kainas, tuo nepažeidė Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio nuostatų.

(2) Atsižvelgusi į savivaldybių pateiktą informaciją, Konkurencijos taryba kreipėsi į AB „Suskystintos dujos“ dėl papildomos informacijos ir duomenų pateikimo⁵. Informacijos, susijusios su prekybos SND reglamentavimu, taip pat gauta iš Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos⁶.

(3) SND kainos, kaip ir kitų naftos produktų (benzino, dyzelino ir kt.) kainos, nėra reguliuojamos. Vartotojams SND centralizuotai tiekiamos vadovaujantis SND pardavėjo ir pirkėjo (vartotojo) pirkimo – pardavimo sutartimi⁷. Teisės aktai nenustato jokių reikalavimų SND kainodarai.

¹ Bylos tomas Nr. 1, psl. 1-2, psl. 4-7.

² Suskystintos naftos dujos – tai sočiųjų ir nesočiųjų angliavandenilių mišinys, išgautas perdirbant naftos produktus, kuris normaliomis sąlygomis yra dujinės, o suslėgtas – skystos būsenos (Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. liepos 18 d. įsakymo Nr. 4-331 „Dėl suskystintų naftos dujų sistemų eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 85-3397) (toliau – Eksploatavimo taisyklės) 6 punktą).

³ Rezervuaras – rezervuarų įrenginys – antžeminis ar požeminis slėginis rezervuaras (rezervuarai) kartu su jungiamaisiais vamzdynais, uždaromaisiais įtaisais, dujų slėgio regulatoriais, apsauginiais vožtuvais, skirtas SND laikyti ir nenutrūkstamai skirstyti (ten pat).

⁴ Dujų balionų įrenginys – dujų tiekimo ir laikymo įrenginys, susidedantis iš dujų balionų, jungiamųjų vamzdynų, uždaromųjų įtaisų, dujų slėgio reguliavimo ir apsauginės armatūros (ten pat).

⁵ Bylos tomas Nr. 1, psl. 12-16, psl. 33-36, psl. 66-67.

⁶ Bylos tomas Nr. 1, psl. 9-11.

⁷ Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. kovo 2 d. įsakymo Nr. 1-41 „Dėl prekybos naftos produktais taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 29-1334) 61 punktą.

(4) Prekyba SND yra leidžiama tik šios veiklos leidimą turintiems ūkio subjektams⁸. Ūkio subjektas, prekiaujantis SND, privalo laikytis teisės aktuose⁹ nustatytų SND sistemų¹⁰ techninių, organizacinių, techninės saugos ir eksploataavimo reikalavimų: eksploatuoti SND sistemas gali kvalifikuotos tarnybos, SND balionų įrenginius ir rezervuarų įrenginius eksploatuojantys ūkio subjektai turi turėti avarinę tarnybą, galinčią operatyviai ir bet kuriuo paros metu pašalinti gedimus bei lokalizuoti ir likviduoti avarijas SND sistemose, arba turėti sutartis su kvalifikuota tarnyba, kvalifikuotos tarnybos turi būti aprūpintos reikiamais įrenginiais, įrankiais, prietaisais, transporto priemonėmis, asmeninėmis, apsauginėmis ir kitomis priemonėmis, reikalingomis patikimam, efektyviam ir saugiam SND sistemų eksploatavimui užtikrinti, SND sistema turi būti periodiškai tikrinama, prižiūrima, remontuojama ir kt.

(5) AB „Suskystintos dujos“ 2011 m. – 2012 m. laikotarpiu centralizuotai tiekė SND 20 savivaldybių teritorijų¹¹.

(6) AB „Suskystintos dujos“ duomenimis¹², 2012 m. pabaigoje įmonė turėjo 19 044 abonentus.

(7) AB „Suskystintos dujos“ centralizuotai tiekiamų SND kainą sudaro SND pastovioji kainos dalis, kurią abonentas moka kiekvieną mėnesį, nepriklausomai nuo jo sunaudoto SND kiekio, bei SND kintamoji kainos dalis, kuri yra apskaičiuojama abonto per mėnesį sunaudotą SND kiekį padauginus iš SND kintamosios kainos dalies tarifo.

(8) Iki 2013 m. vasario 1 d. įmonė visose savivaldybėse esantiems abonentams taikė vienodus SND tarifus:

1 lentelė. Nuo 2009 m. gruodžio 1 d. iki 2013 m. vasario 1 d. visose savivaldybėse esantiems abonentams taikyti SND tarifai¹³

Vartotojų grupė	SND panaudojimo būdas	SND pastovioji kainos dalis, per mėn., Lt su PVM (21 %)	SND kintamoji kainos dalis, už 1 m ³ , Lt su PVM (21 %)
Pirma	Valgio gamybai	6,00	10,65
Antra	Valgio gamybai ir patalpų bei vandens šildymui arba tik patalpų ir vandens šildymui	6,00	9,20

(9) Nuo 2013 m. vasario 1 d. įsigaliojo nauji SND tarifai¹⁴. Pagal naujai taikomą kainodarą abonentams atitinkamose savivaldybėse nustatyti diferencijuoti SND pastoviosios kainos dalies tarifai bei vienodi SND kintamosios kainos dalies tarifai:

2 lentelė. Nuo 2013 m. vasario 1 d. Vilniaus m., Vilniaus r., Ignalinos r., Švenčionių r., Zarasų r., Molėtų r., Šalčininkų r. savivaldybėse esantiems abonentams taikomi SND tarifai

Vartotojų grupė	Sunaudotas SND kiekis (Q) m ³ per kalendorinius metus	SND pastovioji kainos dalis, per mėn., Lt su PVM (21 %)	SND kintamoji kainos dalis, už 1 m ³ , Lt su PVM (21 %)
Pirma	Iki 120 m ³ (Q ≤ 120 m ³)	12,90	9,47
Antra	Nuo 120 m ³ (Q > 120 m ³)	16,30	8,82

⁸ Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (Žin., 2002, Nr. 56-224; 2011, Nr. 160-7576) 20 straipsnio 3 dalis, 23 straipsnis.

⁹ Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (Žin., 2002, Nr. 56-224; 2011, Nr. 160-7576) 23 straipsnio 5 dalis, Eksploatavimo taisyklių 8-9 punktai, 19 punktas, 6-7 skyriai.

¹⁰ SND sistema – suskystintų naftos dujų vamzdynų ir dujų įrenginių (išskyrus transporto priemonių dujų įrangą ir jos užpildymo įrenginius – degalines) SND transportuoti, laikyti, pilstyti, skirstyti ir vartoti (išskyrus buitinius dujų vartotojus) visuma (Eksploatavimo taisyklių 6 punktas).

¹¹ Bylos tomas Nr. 1, psl. 43.

¹² Bylos tomas Nr. 1, psl. 69.

¹³ SND kainos nustatytos AB „Suskystintos dujos“ generalinio direktoriaus 2009 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 298-DK „Dėl suskystintų dujų pardavimo kainų nustatymo“ (Bylos tomas Nr. 1, psl. 20).

¹⁴ Nuo 2013 m. vasario 1 d. taikomos SND kainos nustatytos AB „Suskystintos dujos“ generalinio direktoriaus 2013 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. 01B „Dėl suskystintų dujų pardavimo kainų nustatymo“ (Bylos tomas Nr. 1, psl. 23-24).

3 lentelė. Nuo 2013 m. vasario 1 d. Kauno m., Kauno r., Jonavos r., Kėdainių r., Marijampolės m., Marijampolės r., Šakių r., Vilkaviškio r., Kazlų Rūdos r., Prienų r. savivaldybėse esantiems abonentams taikomi SND tarifai

Vartotojų grupė	Sunaudotas SND kiekis (Q) m ³ per kalendorinius metus	SND pastovioji kainos dalis, per mėn., Lt su PVM (21 %)	SND kintamoji kainos dalis, už 1 m ³ , Lt su PVM (21 %)
Pirma	Iki 120 m ³ (Q≤120 m ³)	15,90	9,47
Antra	Nuo 120 m ³ (Q>120 m ³)	19,20	8,82

4 lentelė. Nuo 2013 m. vasario 1 d. Joniškio r., Kelmės r., Pakruojo r., Skuodo r., Šilalės r. savivaldybėse esantiems abonentams taikomi SND tarifai

Vartotojų grupė	Sunaudotas SND kiekis (Q) m ³ per kalendorinius metus	SND pastovioji kainos dalis, per mėn., Lt su PVM (21 %)	SND kintamoji kainos dalis, už 1 m ³ , Lt su PVM (21 %)
Pirma	Iki 120 m ³ (Q≤120 m ³)	14,70	9,47
Antra	Nuo 120 m ³ (Q>120 m ³)	18,00	8,82

5 lentelė. Nuo 2013 m. vasario 1 d. Rokiškio r., Kupiškio r., Panevėžio r. savivaldybėse esantiems abonentams taikomi SND tarifai

Vartotojų grupė	Sunaudotas SND kiekis (Q) m ³ per kalendorinius metus	SND pastovioji kainos dalis, per mėn., Lt su PVM (21 %)	SND kintamoji kainos dalis, už 1 m ³ , Lt su PVM (21 %)
Pirma	Iki 120 m ³ (Q≤120 m ³)	11,90	9,47
Antra	Nuo 120 m ³ (Q>120 m ³)	15,20	8,82

(10) Pažymėtina, kad 2012 m. gruodžio 17 d. įmonė buvo priėmusi sprendimą¹⁵ nustatyti SND pastoviosios kainos dalies tarifą 22,48 Lt su PVM (kai sunaudotas SND kiekis per kalendorinius metus yra iki 120 m³) ir 25,82 Lt su PVM (kai sunaudotas SND kiekis per metus yra daugiau nei 120 m³), tačiau minėti tarifai nebuvo taikyti ir vėlesniu įmonės sprendimu jie buvo panaikinti¹⁶.

(11) AB „Suskystintos dujos“, pateikdama paaiškinimus¹⁷ dėl nuo 2013 m. vasario 1 d. nustatytų naujų SND kainų, nurodė, kad viena iš SND kainodaros keitimo priežasčių buvo įmonės patiriamų SND pastoviųjų ir kintamųjų sąnaudų perskaičiavimas. Įmonės teigimu, 2009 m. patvirtinta SND kintamoji kainos dalis nebuvo visiškai atsieta nuo pastoviųjų veiklos sąnaudų. 2012 m. tvirtinant naujas SND kainas buvo atskirtos pastoviosios ir kintamosios veiklos sąnaudos: pastoviosioms sąnaudoms priskirti visi kaštai, kurių neįtakoja sunaudojamas SND kiekis, tuo tarpu kintamiesiems kaštams priskirtos su sunaudojamu SND kiekiu susijusios įmonės išlaidos.

(12) AB „Suskystintos dujos“ aptarnaujamas savivaldybės yra suskirstyti į 4 skyrius¹⁸: Vilniaus, Kupiškio, Kauno ir Klaipėdos. Vilniaus skyrius aptarnauja 7 savivaldybes (Vilniaus m. ir raj., Šalčininkų, Ignalinos, Švenčionių, Molėtų, Zarasų), iš viso 5947 abonentus, Kupiškio skyrius aptarnauja 3 savivaldybes (Kupiškio, Rokiškio, Panevėžio), iš viso 6676 abonentus, Kauno skyrius aptarnauja 10 savivaldybių (Kauno m. ir r., Jonavos, Kėdainių, Marijampolės m. ir r., Šakių, Vilkaviškio, Kazlų rūdos ir Prienų), iš viso 2171 abonentas, Klaipėdos skyrius aptarnauja 5 savivaldybes (Skuodo, Šilalės, Kelmės, Pakruojo, Joniškio), iš viso 4250 abonentų. AB „Suskystintos dujos“ nurodė¹⁹, kad diferencijuota SND kainodara skirtingose savivaldybėse yra siejama su padaliniui 50 km ribose tenkančių savivaldybių ir jose esančių abonentų skaičiumi.

(13) AB „Suskystintos dujos“ taip pat nurodė²⁰, kad nuo 2013 m. vasario 1 d. patvirtinta SND kaina nepadengia būtinų, teisės aktuose nustatytų SND sistemos eksploatavimo išlaidų –

¹⁵ Bylos tomas Nr. 1, psl. 21.

¹⁶ AB „Suskystintos dujos“ generalinio direktoriaus 2013 m. sausio 11 d. įsakyme Nr. 01B „Dėl suskystintų dujų pardavimo kainų nustatymo“ nurodyta, kad 2012 m. gruodžio 17 d. įsakymai „Dėl suskystintųjų dujų pardavimo kainų nustatymo“ Nr. 33B, Nr. 35 B laikytini negaliojančiais (Bylos tomas Nr. 1, psl. 34-35).

¹⁷ Bylos tomas Nr. 1, psl. 25-26.

¹⁸ Bylos tomas Nr. 1, psl. 44-59.

¹⁹ Bylos tomas Nr. 1, psl. 26.

²⁰ Bylos tomas Nr. 1, psl. 29, psl. 37-38.

įmonės teigimu, turėtų būti didesnis skyriaus darbuotojų, avarinių tarnybų skaičius, naujojoje SND kainodaroje neįvertinti įrenginių, statinių amortizaciniai atskaitymai, numatytos sąnaudos įrenginių remontui yra ženkliai mažesnės, negu jų poreikis.

(14) Kitas AB „Suskystintos dujos“ argumentas dėl SND pastoviosios kainos dalies padidinimo – mažėjantis SND vartotojų skaičius bei sunaudojamas SND kiekis. Įmonės duomenimis²¹, abonentų skaičius nuo 2004 m. iki 2012 m. pabaigos sumažėjo apie 15 procentų, tuo tarpu sunaudotas SND kiekis nuo 2011 m. iki 2012 m. sumažėjo daugiau nei 2 procentus. SND naudojimo mažėjimo priežastimi įmonė įvardino alternatyvių energijos šaltinių (elektros energijos) naudojimą valgio gamybos procese. Įmonės teigimu²², net ir daugiabučiuose, kuriems yra centralizuotai tiekiamos SND, didelė dalis elektros energijos sunaudojama valgio gamybai: dujinės viryklės keičiamos į elektrines, naudojami kiti elektriniai maisto gaminimo įrenginiai (elektriniai virduliai, mikrobangų krosnelės, skrudintuvai ir kt.). Tuo tarpu šildymui SND naudoja labai nedaug vartotojų, pagal įmonės pateiktus duomenis²³, šildymui SND naudoja mažiau nei 1 procentas įmonės abonentų.

(15) AB „Suskystintos dujos“ pateikė 2011 m. – 2012 m. laikotarpio pajamas ir sąnaudas²⁴ centralizuotai tiekiant SND, iš kurių matyti, kad ši įmonės veikla 2011 m. ir 2012 m. buvo nuostolinga.

(16) AB „Suskystintos dujos“ taip pat pateikė abonentams atskirose savivaldybėse nuo 2013 m. vasario 1 d. taikomos SND pastoviosios ir kintamosios kainos dalies kaštų struktūrą, išvardindama SND kaštų sudėtines dalis bei nurodydama, kokią dalį jos sudaro galutinėje SND pastoviosios ir kintamosios kainos dalies struktūroje²⁵.

(17) Pagal įmonės pateiktą SND pastoviosios kainos dalies kaštų struktūrą, prie SND pastoviųjų kaštų yra priskiriami tokie su SND sistemų eksploatavimu susiję pastovieji kaštai, kaip kaštai žmogiškiesiems ištekliams (skyriaus ir biuro darbuotojų darbo užmokesčiui, mokymams, licencijoms, leidimams, darbo priemonėms), kaštai skyriaus ir biuro išlaikymui, kaštai, susiję su SND sistemos eksploatavimu (įrenginių techniniam patikrinimui, remontui, priežiūrai, transportui, skaitiklių patikrai, keitimui), turto, žemės ir pinigų surinkimo kaštai. Pažymėtina, kad pateiktoje SND pastoviosios kainos dalies kaštų struktūroje nėra numatytų sąnaudų SND sistemos amortizacijai.

(18) Sprendžiant iš įmonės pateiktos SND pastoviosios kainos dalies kaštų struktūros, visiems skyriams SND pastovioji kainos dalis yra skaičiuojama taip pat, tačiau skiriasi atskirų skyrių patiriamų kaštų dydis skyriaus darbuotojų užmokesčiui, įrenginių techniniam patikrinimui, įrenginių remontui, priežiūrai, darbo priemonėms, mokymams, licencijoms, leidimams, transportui, skaitiklių patikrai, keitimui, skyriaus biuro išlaikymui, skiriasi išlaidos turto ir žemės mokesčiams. Galutiniai pagal atitinkamus skyrius nustatyti abonentams taikomi SND pastoviosios kainos dalies tarifai priklauso nuo skyriaus patiriamų pastoviųjų kaštų dydžio bei skyriaus aptarnaujamų abonentų skaičiaus. Įmonės pateiktais duomenimis²⁶, Vilniaus ir Kupiškio skyriai patiria didesnius SND pastoviuosius kaštus nei Kauno ir Klaipėdos skyriai, tačiau atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus ir Kupiškio skyriai aptarnauja didesnę abonentų skaičių, jiems nustatyti SND pastoviosios kainos dalies tarifai yra mažesni, nei Kauno ir Klaipėdos skyrių abonentams nustatyti tarifai.

(19) Atskiroms vartotojų grupėms²⁷ nustatytos SND pastoviosios dalies kainos skiriasi dėl įmonės taikomo skirtingo plano balansavimo tarifo. Skaičiuojant galutines SND pastoviosios dalies kainas atskiriems skyriams, pirmajai vartotojų grupei apskaičiuotas bazinis SND pastoviosios kainos dalies tarifas sumažinamas 0,08 Lt, o antrajai vartotojų grupei padidinamas 2,70 Lt.

²¹ Bylos tomas Nr. 1, psl. 43.

²² Bylos tomas Nr. 1, psl. 18, psl. 27, psl. 38.

²³ Bylos tomas Nr. 1, psl. 43.

²⁴ Bylos tomas Nr. 1, psl. 63-64.

²⁵ Bylos tomas Nr. 1, psl. 44-60.

²⁶ Bylos tomas Nr. 1, psl. 44-59.

²⁷ Pirmajai vartotojų grupei priskiriami vartotojai, kurie per kalendorinius metus sunaudoja iki 120 m³, o antrajai vartotojų grupei priskiriami vartotojai, kurie per kalendorinius metus sunaudoja nuo 120 m³ (žr. šio nutarimo 2-5 lenteles).

Pažymėtina, kad Konkurencijos tarybos atliktų skaičiavimų pagrindu²⁸ nustatyta, jog apie 94 procentus antrosios vartotojų grupės sumokamų įmokų už SND sudaro įmokos už SND kintamąją, o ne pastoviąją dalį.

(20) AB „Suskystintos dujos“ nurodė, kad nuo 2013 m. vasario 1 d. taiko 10 procentų SND pastoviosios kainos dalies pelno maržą²⁹.

(21) Pagal įmonės pateiktą SND kintamosios kainos dalies struktūrą, prie kintamųjų kaštų yra priskiriami su SND įsigijimu ir pristatymu susiję kaštai (kaštai SND įsigijimui didmeninėje rinkoje bei pristatymui iki rezervuarų ir grupinių balionų įrenginių, pridedant įmonės nustatyto dydžio SND įsigijimo kainos leistiną pokytį, SND pristatymo savikainos leistiną pokytį, SND netektis (saugojimo, transportavimo, išpilstymo)), kaštai bankinėms palūkanoms, neišieškotoms skoloms bei pinigų surinkimui.

(22) Antrajai vartotojų grupei taikoma SND kintamosios dalies kaina yra mažesnė nei pirmajai vartotojų grupei dėl įmonės antrajai vartotojų grupei nustatyto mažesnio dydžio sąnaudų SND netektims (saugojimo, transportavimo, išpilstymo) bei mažesnės pelno maržos³⁰.

(23) Konkurencijos taryba, atsižvelgdama į įmonės pateiktą 2012 m. pabaigoje buvusį abonentų skaičių, 2012 m. abonentų faktiškai sunaudotą SND kiekį bei nuo 2013 m. vasario 1 d. taikomus SND pastoviosios ir kintamosios kainos dalies tarifus, apskaičiavo AB „Suskystintos dujos“ prognozuojamas 2013 m. pajamas³¹. Atsižvelgus į Konkurencijos tarybos apskaičiuotas prognozuojamas pajamas 2013 m. ir AB „Suskystintos dujos“ SND kaštų struktūroje nurodytus SND pastoviuosius ir kintamuosius kaštus, nustatyta 2013 m. AB „Suskystintos dujos“ prognozuojama pelno marža taikant naująją SND kainodarą kiekviename iš skyrių:

6 lentelė. Konkurencijos tarybos apskaičiuota AB „Suskystintos dujos“ 2013 m. pelno marža Kauno, Klaipėdos, Kupiškio ir Vilniaus skyriams centralizuotai teikiant SND

Vartotojų grupė	Sunaudotas SND kiekis (Q) m ³ per kalendorinius metus	2013 m. įmonės pelno marža
Pirma	Iki 120 m ³ (Q ≤ 120 m ³)	iki 10 procentų
Antra	Nuo 120 m ³ (Q > 120 m ³)	iki 3 – 4 procentų

Konkrečios taryba k o n s t a t u o j a :

(24) Konkurencijos įstatymo 7 straipsnis įtvirtina draudimą ūkio subjektams piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi atitinkamoje rinkoje atliekant visokius veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nepagrįstai varžo kitų ūkio subjektų galimybes veikti atitinkamoje rinkoje arba pažeidžia vartotojų interesus. Kaip viena iš piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi formų Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio 1 punkte yra įvardijamas tiesioginis ar netiesioginis nesąžiningų kainų arba kitų pirkimo ar pardavimo sąlygų primetimas.

(25) Konkurencijos tarybos gautuose prašymuose buvo nurodyta, kad AB „Suskystintos dujos“ nuo 2013 m. vasario 1 d. daugiabučių namų gyventojams padidino centralizuotai tiekiamų SND kainas. Pažymėtina, kad įmonė padidino tik SND pastoviosios kainos dalies tarifus, tuo tarpu SND kintamosios kainos dalies tarifai buvo sumažinti.

(26) SND pastoviosios kainos dalies tarifai abonentams skirtingose savivaldybėse buvo padidinti nevienodai³². Konkrečioje savivaldybėje abonentams nustatytų SND kainų dydis skiriasi priklausomai nuo to, koks įmonės skyrius (Kauno, Klaipėdos, Kupiškio ar Vilniaus) aptarnauja atitinkamą savivaldybę. Atsižvelgdama į tai, Konkurencijos taryba vertino tarifų padidinimą ne atskirose savivaldybėse, bet atskiruose skyriuose.

²⁸ Bylos tomas Nr. 1, psl. 73-74.

²⁹ Bylos tomas Nr. 1, psl. 44-59.

³⁰ Pagal įmonės pateiktą nuo 2013 m. vasario 1 d. taikomą SND kintamosios kainos dalies kainodarą, pirmajai vartotojų grupei taikoma 10 procentų SND kintamosios kainos dalies pelno marža, tuo tarpu antrajai vartotojų grupei taikoma 3 procentų SND kintamosios kainos dalies pelno marža (Bylos tomas Nr. 1, psl. 60).

³¹ Bylos tomas Nr. 1, psl. 73-74.

³² Visose savivaldybėse esantiems abonentams nuo 2013 m. vasario 1 d. taikomi SND tarifai nurodyti šio nutarimo 2-5 lentelėse.

(27) AB „Suskystintos dujos“, Konkurencijos tarybai pateikdama paaiškinimus dėl SND pastoviosios kainos dalies tarifų padidinimo, nurodė tokias šių tarifų padidinimo priežastis: įmonės patiriamų SND pastoviųjų ir kintamųjų sąnaudų, centralizuotai tiekiant SND, perskaičiavimas, pastoviųjų ir kintamųjų sąnaudų SND kainodaroje atskyrimas, SND kainos nustatymo principo pakeitimas, abonentų ir jų sunaudojamo SND kiekio mažėjimas. Įmonė taip pat nurodė, kad nuo 2013 m. vasario 1 d. taikomoje kainodaroje nurodytas darbuotojų skaičius yra mažesnis, nei jų poreikis, ir kad joje nėra įvertinti įrenginių, statinių amortizaciniai atskaitymai, numatytos sąnaudos įrenginių remontui yra mažesnės, negu jų poreikis.

(28) Vertinant ūkio subjekto taikomų kainų atitiktį Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio nuostatomis, kainos dydis pats savaime neparodo, jog taikomos kainos yra nesąžiningos (nagrinėjamu atveju – nepagrįstai didelės) ir tuo galimai pažeidžiančios Konkurencijos įstatymo reikalavimus.

(29) Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, vadovaudamasis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika³³, 2009 m. kovo 27 d. sprendime³⁴ pažymėjo, kad naujausioje Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje paprastai taikomas būdas nesąžiningai kainai nustatyti yra „<...> atsakant į du klausimus: ar skirtumas tarp patirtų išlaidų ir taikomų kainų yra pernelyg didelis, ir jeigu taip, ar taikoma kaina yra nesąžininga per se arba palyginus ją su konkuruojančiais produktais <...>. <...> taikomos kainos ir patirtų išlaidų lyginimas yra tik pirmasis žingsnis, siekiant nustatyti, ar taikomos kainos yra nesąžiningos. <...> United Brands byloje Teismas pažymėjo, kad piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi nustatomas, jei kaina nėra pagrįsta produkto ekonomine verte“.

(30) Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą teismo išaiškinimą, darytina išvada, kad vertinant, ar ūkio subjekto taikoma kaina yra nesąžininga, pirmiausiai atsižvelgiama į ūkio subjekto taikomas kainas ir patiriamas sąnaudas.

(31) Konkurencijos taryba išanalizavo jai pateiktą nuo 2013 m. vasario 1 d. taikomą SND kainodarą, t. y. išnagrino SND pastoviosios ir kintamosios kainos dalies kaštų struktūrą, nustatė, kokios pastoviosios ir kintamosios sąnaudos yra įtraukiamos į SND pastoviąją ir kintamąją kainos dalį, palygino atskiriems skyriams taikomą SND kainodarą, įvertino SND pastoviosios ir kintamosios kainos dalies tarifų apskaičiavimo principus atskiroms vartotojų grupėms, taip pat išnagrino kitas su SND kainodaros pakeitimu susijusias aplinkybes (įmonės ankstesnių metų veiklos rezultatus iš centralizuoto SND tiekimo, įmonės abonentų skaičiaus bei sunaudojamų SND kiekio kitimus).

(32) Ankstesnėje kainodaroje visiems abonentams buvo taikomas vienodas SND pastoviosios kainos dalies tarifas, neatsižvelgiant į konkrečiame skyriuje patiriamus kaštus bei juose esantį abonentų skaičių. Pagal įmonės pateiktus duomenis atskirų AB „Suskystintos dujos“ skyrių patiriamos pastoviosios sąnaudos bei konkretaus skyriaus aptarnaujamų abonentų skaičius skiriasi, todėl nėra pagrindo teigti, kad nuo 2013 m. vasario 1 d. SND pastoviosios kainos dalies tarifai abonentams pagal atskirus skyrius yra diferencijuojami nepagrįstai. Kaip minėta šio nutarimo aprašomojoje dalyje, Kauno ir Klaipėdos skyrių patiriami pastovieji kaštai yra mažesni nei Vilniaus ir Kupiškio skyrių patiriami pastovieji kaštai, tačiau atsižvelgiant į tai, kad Kauno ir Klaipėdos skyriai aptarnauja mažesnį abonentų skaičių, jiems nustatyti SND pastoviosios kainos dalies tarifai yra didesni nei Vilniaus ir Kupiškio skyrių abonentams nustatyti tarifai. Abonentų mokami SND pastoviosios kainos dalies tarifai Vilniaus ir Kupiškio skyriuose yra mažesni, nes šių skyrių patiriami pastovieji kaštai yra išdalinami didesniai abonentų skaičiui.

(33) Kaip jau minėta šio nutarimo aprašomojoje dalyje, palyginus įmonės prognozuojamas 2013 m. pajamas su AB „Suskystintos dujos“ SND kaštų struktūroje nurodytomis SND pastoviosios ir kintamosios kainos dalies sąnaudomis, Konkurencijos tarybos atliktų skaičiavimų pagrindu

³³ Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 1978 m. vasario 14 d. sprendimas byloje *United Brands Company ir United Brands Continentaal BV prieš Komisiją*, 27/76. 250 p. – 253 p.

³⁴ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. kovo 27 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁸²²-454/2009.

nustatyta, kad AB „Suskystintos dujos“ 2013 m. pelno marža taikant nuo 2013 m. vasario 1 d. nustatytus SND tarifus pirmos vartotojų grupės abonentams sudarys iki 10 procentų.

(34) Įmonės pateiktais duomenimis, AB „Suskystintos dujos“ 2011 m. – 2012 m. laikotarpiu centralizuotai teikdama SND veikė nuostolingai, t. y. įmonės pajamos nepadengdavo su šia veikla susijusių sąnaudų. Atsižvelgus į minėtą aplinkybę bei į tai, kad SND sistemą eksploatuojanti įmonė patiria sąnaudas dėl teisės aktuose nustatytų techninių, organizacinių, techninės saugos ir eksploatavimo reikalavimų, taip pat įvertinus tai, kad pagal nuo 2013 m. vasario 1 d. taikomą SND kainodarą pastoviosios ir kintamosios įmonės sąnaudos yra atskirtos, t. y. įmonės patiriamos su SND sistemos eksploatavimu susijusios pastoviosios sąnaudos yra padengiamos per įmokas, surenkamas iš SND pastoviosios kainos dalies, nėra pagrindo teigti, kad AB „Suskystintos dujos“ 2013 m. prognozuojama 10 procentų pelno marža centralizuotai tiekiant SND pirmajai vartotojų grupei yra per didelė. Atsižvelgus į tai, nėra pagrindo toliau vertinti, ar SND pirmajai vartotojų grupei taikoma kaina yra pagrįsta produkto ekonomine verte ir atitinkamai, ar tokia kaina gali būti nesąžininga (per didelė).

(35) Vertinant atskiroms vartotojų grupėms³⁵ nustatytus SND pastoviosios kainos dalies tarifus matyti, kad didesni SND pastoviosios kainos dalies tarifai yra nustatyti didesnę SND kiekį sunaudojantiems abonentams, t. y. antrajai vartotojų grupei. Įvertinus aplinkybę, kad didžiąją dalį kainos už SND antroji vartotojų grupė sumoka ne per SND pastoviają, bet per SND kintamąją kainos dalį, kuri nuo 2013 m. buvo sumažinta ir yra mažesnė, nei pirmajai vartotojų grupei taikoma SND kintamoji kainos dalis, bei atsižvelgus į tai, kad įmonės pelno marža atskiruose skyriuose esantiems antrosios vartotojų grupės abonentams sudaro nuo 3 iki 4 procentų, nėra pagrindo teigti, jog tokia pelno marža yra per didelė. Atsižvelgus į tai, nėra pagrindo toliau vertinti, ar SND antrajai vartotojų grupei taikoma kaina yra pagrįsta produkto ekonomine verte ir atitinkamai, ar tokia kaina gali būti nesąžininga (per didelė).

(36) Pažymėtina, jog tam, kad Konkurencijos taryba pradėtų ir atliktų tyrimą, būtina turėti informacijos ir duomenų, sudarančių pakankamą pagrindą įtarti Konkurencijos įstatymo nuostatų pažeidimą, tačiau Konkurencijos tarybai pateikta bei nagrinėjimo metu surinkta informacija nesudaro pagrindo įtarti, jog AB „Suskystintos dujos“ nuo 2013 m. vasario 1 d. nustatytos centralizuotai tiekiamų SND kainos vartotojams yra nesąžiningos (per didelės) ir tuo pažeidžiančios Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio nuostatas, todėl nesudaro pagrindo pradėti tyrimą dėl AB „Suskystintos dujos“ veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 7 punktu,

Konkurencijos taryba n u t a r i a:

Atsisakyti pradėti tyrimą dėl AKCINĖS BENDROVĖS „SUSKYSTINTOS DUJOS“ veiksmų centralizuotai tiekiant suskystintas naftos dujas atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo paskelbimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas

³⁵ Kaip minėta, pirmajai vartotojų grupei priskiriami vartotojai, kurie per kalendorinius metus sunaudoja iki 120 m³ SND, o antrajai vartotojų grupei priskiriami vartotojai, kurie per kalendorinius metus sunaudoja nuo 120 m³ SND (žr. šio nutarimo 2-5 lenteles).